

СІНГАПУРСЬКЕ ЕКОНОМІЧНЕ ДИВО: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Карел Віктор,

студент II-го курсу історичного факультету
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник: **Федорів Ірина,**

кандидат історичних наук, доцент,
кафедра всесвітньої історії та релігієзнавства
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка

Сінгапур та Україна – це дві держави, які, на перший погляд, мало що об'єднує. Вони розташовані за тисячі кілометрів одна від одної, мають різні мови, культуру, традиції та історію. Українці все своє існування прагнули до незалежності, борються за неї сьогодні, сінгапурці ж здобули самостійність неочікувано. Про співставлення кількості населення та розмірів територій, годі й казати (лише одне місто Київ більше, ніж вся країна Сінгапур!).

Однак, у нас є дещо і спільне, це – труднощі. Хоча наші держави одержали незалежність у різний період і за різних обставин, проте з першого дня самостійності нам довелося реагувати на виклики та вирішувати проблеми економічного, суспільно-політичного чи іншого характеру. Свої найважливіші випробування Сінгапур уже пройшов, наші – ще попереду. Саме тому досвід цієї маленької, проте сильної економічно країни може знадобитись нам у майбутньому.

Отримавши в 1965 р. незалежність від Малайзійської Федерації, молода сінгапурська держава опинилась в оточенні недружньо налаштованих до неї країн. У першу чергу мова йде про Індонезію, котра не проти була б поживитись слабшими сусідами, та про саму Малайзію. У цих країнах часто звучали заклики взяти Сінгапур під свій контроль.

Ця ситуація видається схожою на нашу. Україна оточена недобросусідськими державами – росією та білоруссю і удару можна чекати з будь-якого напрямку.

Сінгапур зробив ставку на всенародну армію [1, с. 31–32]. Ідея в тому, що навіть, якщо ворогу вдасться розбити регулярну армію Сінгапуру, то він матиме справу з усім, заздалегідь підготовленим та озброєним, народом цієї держави. На нашу думку, такий підхід може запозичити і Україна. Розумно було б ввести, як і в Сінгапурі, обов'язкову базову військову підготовку для усіх громадян та сформувати значний проінструкований мобілізаційний резерв. Мабуть, незайвим було б дати

право громадянам на придбання власної зброї, за умови проходження ними відповідних процедур оформлення.

Економічні проблеми та кризи постійно супроводжували Україну на її самостійному шляху. Не легшим становище було і в Сінгапурі на початках незалежності: високий рівень безробіття, слаборозвинена промисловість, практично повна відсутність будь-яких ресурсів. У сінгапурському випадку рішенням стало залучення іноземних інвестицій в країну, зокрема, капіталу великих транснаціональних корпорацій [1, с. 71]. Для того, щоб справити позитивне враження на інвесторів, які прибували у місто, їм показували найкращі дороги, вулиці, щоб вони, побачивши місцеві краєвиди, переконались, що Сінгапур – це цивілізоване місце, куди безпечно й перспективно вкладати свої гроші. Для того, щоб не змушувати інвесторів стикатися з бюрократичними колізіями, було створено єдине Управління економічного розвитку [2, с. 139]. Основним завданням цієї структури було поширення інформації про інвестиційні можливості в Сінгапурі для іноземного бізнесу, а також створення для інвесторів ідеальних умов, про щоб не йшлося: землю, електропостачання, воду, охорону праці, безпеку, тощо [1, с. 73]. Креативний підхід сінгапурців до залучення іноземних інвестицій захоплює. Коли закінчиться війна, нам доведеться відбудовувати свої міста та створювати нові робочі місця, сінгапурський досвід може тут знадобитись.

Після отримання Сінгапуром незалежності (1959), перед владою постала проблема належного забезпечення людей житлом. Щоб вирішити це завдання, уряд створив спеціальне Управління житлового господарства та розвитку. Прем'єр-міністр Сінгапуру Лі Куан Ю реформував Центральний фонд соціального забезпечення, що існував ще з колоніальних часів, зобов'язавши усіх громадян Сінгапуру вносити в фонд щомісячний внесок із зарплатні. Накопичені в результаті кошти, люди змогли використати на сплату першого внеску за житло, а потім вже з цього ж фонду, впродовж 20 років виплачувати решту суми [1, с. 112–113]. Коли Україна перемає у війні та поверне назад під свій контроль окуповані території, то нам потрібно буде відбудовувати наші міста, зруйновані бойовими діями. Саме тут в нагоді може знадобитись сінгапурський досвід з їх Управлінням житлового господарства та розвитку. А для того, щоб переселенці, що повертатимуться на визволені території, мали змогу придбати новозбудоване житло, можна відкрити для кожного з них особистий рахунок в єдиному державному накопичувальному фонді за сінгапурським зразком.

Що стосується медичного обслуговування, то тут прем'єр-міністр Сінгапуру Лі Куан Ю дотримувався принципової позиції, що медицина повинна бути платною, але в той же час доступною. Для того, щоб покрити частину витрат на лікування, урядом було прийнято рішення відраховувати щомісяця з зарплатні робітників по 2 % до Центрального

фонду соціального забезпечення. Згодом розміри відрахувань збільшились до 6 %. Лікарні в Сінгапурі були поділені за градацією: від повністю платних і з високим рівнем обслуговування, до таких, де держава покривала 80 % витрат на лікування, однак послуги там були дещо гіршими [1, с. 117–119]. Вважаємо, що було б доцільно і в Україні розділити витрати на медицину між державою та громадянами, тим самим забезпечуючи високу якість медичних послуг і не допускаючи при цьому надмірних витрат із бюджету на дану сферу.

Центральний фонд соціального забезпечення був використаний і для розподілу пенсій. Так, для кожного громадянина Сінгапуру уряд відкрив спеціальний пенсійний рахунок, куди протягом життя, поки він працює, поступають кошти, а при досягненні певного віку, гроші з цього фонду виплачуються йому в якості пенсії. У випадку смерті людини, кошти, що залишились на рахунку, виплачуються згідно з заповітом, без будь-яких затримок і судових процедур [1, с. 119–121]. Сінгапурський досвід управління пенсійними внесками через спеціальні рахунки може бути важливим для України. За його зразком, український уряд може впровадити систему індивідуальних пенсійних рахунків, куди будуть здійснюватися регулярні внески протягом робочого життя. Це сприятиме підвищенню прозорості, ефективного використання пенсійних коштів та забезпеченню гідної пенсії для кожного громадянина. Така система також може сприяти збереженню та переходу пенсійних накопичень у спадщину без зайвих адміністративних складнощів.

Корупція є явищем не новим, але дуже шкідливим для держави. В перші роки самостійності від неї страждав і Сінгапур. Прийшовши до влади в Сінгапурі, Партія народної дії, очолювана Лі Куан Ю, поставила перед собою мету змінити ситуацію в країні та побороти корупцію, що встигла глибоко просочитися в суспільстві. Уряд реформував Бюро боротьби з корупцією (ББК), яке в свій час створили ще британці та поклав на нього завдання з контролю сфер, у яких найчастіше відбувались зловживання владою і нечесне збагачення. Робота бюро в основній своїй мірі була направлена на боротьбу з корупцією у верхніх ешелонах керівної вертикалі. А там, де мова йшла про невеликі масштаби хабарів, було спрощено, а то й відмінено бюрократичні процедури, щоб ліквідувати саму можливість зловживання [1, с. 177]. Водночас проводилась кампанія із ознайомленням населення з тим, як поводитись у випадку вимагання хабаря. Був змінений застарілий закон «Про боротьбу з корупцією» – розширено визначення стосовно поняття хабаря: воно стало включати будь-які блага та послуги, що мають якусь вартість. Посилення законодавства дало співробітникам Бюро боротьби з корупцією повноваження на пошук, аналіз і арешт банківських рахунків та майна підозрюваних у корупції, їх сімей та агентів. Сам факт, що

держслужбовець проживає в будинку чи володіє майном, невідповідному його офіційній зарплатні, вже був достатнім приводом для підозри та обшуку [2, с. 145]. Жорсткі покарання та чистки в вищих керівних ланках принесли свій результат. Проте, крім каральних методів, Лі Куан Ю застосовував і заохочувальні. Він зробив зарплати для суддів та держслужбовців просто астрономічними [1, с. 189–190]. За це його неодноразово критикувала опозиція, однак на практиці це спрацювало. Людям, які отримали гігантські зарплати стало просто не вигідно і не цікаво брати хабарі, а враховуючи наявність смертної кари в Сінгапурі, то ще й небезпечно. Для України сінгапурський досвід боротьби з корупцією може бути особливо корисним. У нас теж можна реалізувати двійний антикорупційний підхід, вводячи одночасно і високі зарплати для держслужбовців і жорсткі покарання за зловживання. Але це стане можливим лише після створення по-справжньому сильної і незалежної антикорупційної структури, на зразок сінгапурського Бюро боротьби з корупцією.

Висновки. Попри всі відмінності між Сінгапуром та Україною, нам є чому повчитись у цієї крихітної, проте надзвичайно успішної держави. Сінгапур зумів створити боєздатне військо, збудувати промисловість та розвинути економіку, не маючи при цьому практично ніяких власних природніх ресурсів, ефективно управляти соціальними програмами та мінімізувати корупцію на всіх рівнях управління. І все це завдяки старанності, наполегливості та креативності його мешканців та політичної еліти. Сьогодні «сінгапурське економічне чудо» є прикладом еталонного успіху, однак ще пів століття назад ніхто й не знав про таку країну і ніколи б не повірив у те, що вона може стати багатою та процвітати.

Після переможного завершення війни з росією, нам доведеться піднімати економіку своєї країни, в тому числі й з руїн. Вважаємо, що досвід Сінгапуру буде корисним.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лі Куан Ю. Із третього світу в перший. Історія Сінгапуру: 1965–2000; [пер. з англ. Є. Сагайдака]. Київ: КМ-БУКС, 2018.
2. Ігнат'єв П. М. Країнознавство країн Азії: навч. посіб. Чернівці: Книги-XXI, 2004.
3. Сергійчук І. М. Новітня історія країн Азії та Африки (1918–кінець ХХ ст.): Посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-ге вид., стер. Суми: ВТД «Університетська книга», 2003.
4. Thanh H. Vuong, *Stratégies technico-commerciales asiatiques*, dans *Études internationales*, vol. XXII, n° 3, p. 551–575, September, 1991.
5. Rodolphe De Koninck, *Singapour, la cité-État ambitieuse*, Belin et La Documentation Française, France 2006.
6. Michael Hill, Kwen Fee Lian, *The Politics of Nation Building and Citizenship in Singapore*, Routledge, 1995.